

Olsztyn

lipiec 2023 r.

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE

do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica

	<i>PLANAR Pracownia Projektowania Przestrzeni Pl. Konsulatu Polskiego 5 lok. 21, 10-532 Olsztyn Biuro: Pl. Konsulatu Polskiego 1 lok. 121, 10-532 Olsztyn Telefon do pracowni: 784 935 312</i>
<i>mgr inż. Jacek Rostek</i>	
<i>inż. Monika Słyszewska</i>	<i>Monika Słyszewska</i>
<i>mgr inż. Marlena Król-Hryniewicz</i>	<i>Marlena Król-Hryniewicz</i>
<i>mgr inż. Paulina Lubińska-Bożomańska</i>	<i>Paulina Lubińska-Bożomańska</i>
<i>mgr inż. Marta Felczak</i>	<i>Marta Felczak</i>

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	2
CHARAKTERYSTYKA I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO TERENU OBJĘTEGO ZMIANĄ.....	4
Istniejący stan zagospodarowania terenu	4
Położenie fizycznogeograficzne i budowa geologiczna.....	7
Fauna i flora	8
Klimat.....	8
Hałas.....	9
Wody powierzchniowe i podziemne	9
Obszary objęte prawną ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody.....	10
ANALIZA MOŻLIWOŚCI ZAGOSPODAROWANIA TERENU.....	12
SPISY	12

WSTĘP

Definicję opracowania ekofizjograficznego przedstawiono w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.): *Przez opracowanie ekofizjograficzne rozumie się dokumentację sporządzaną na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa, charakteryzującą poszczególne elementy przyrodnicze na obszarze objętym studium lub planem i ich wzajemne powiązania.*

Rodzaje, zakres i sposób wykonania opracowań ekofizjograficznych przedstawiono natomiast w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1298).

Opracowania ekofizjograficzne, zwane dalej "opracowaniami", sporządza się, biorąc pod uwagę:

- 1) dostosowanie funkcji, struktury i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych;*
- 2) zapewnienie trwałości podstawowych procesów przyrodniczych na obszarze objętym planem zagospodarowania przestrzennego;*
- 3) zapewnienie warunków odnawialności zasobów środowiska;*
- 4) eliminowanie lub ograniczanie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko;*
- 5) ustalenie kierunków rekultywacji obszarów zdegradowanych.*

Opracowanie składa się z części opisowej i kartograficznej, które obejmują:

- 1) rozpoznanie i charakterystykę stanu oraz funkcjonowania środowiska, udokumentowane i zinterpretowane przestrzennie w zakresie:*
 - a) poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań oraz procesów zachodzących w środowisku,*
 - b) dotychczasowych zmian w środowisku,*
 - c) struktury przyrodniczej obszaru, w tym różnorodności biologicznej,*
 - d) powiązań przyrodniczych obszaru z jego szerszym otoczeniem,*
 - e) zasobów przyrodniczych i ich ochrony prawnej,*
 - f) walorów krajobrazowych i ich ochrony prawnej,*
 - g) jakości środowiska oraz jego zagrożeń wraz z identyfikacją źródeł tych zagrożeń;*
- 2) diagnozę stanu i funkcjonowania środowiska, a w szczególności:*
 - a) ocenę odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji,*
 - b) ocenę stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej,*

- c) *ocenę stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania,*
 - d) *ocenę zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi,*
 - e) *ocenę charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku,*
 - f) *ocenę stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia;*
- 3) *wstępną prognozę dalszych zmian zachodzących w środowisku, polegającą na określeniu kierunków i możliwej intensywności przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie;*
- 4) *określenie przyrodniczych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, polegające w szczególności na wskazaniu obszarów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze;*
- 5) *ocenę przydatności środowiska, polegającą na określeniu możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru;*
- 6) *określenie uwarunkowań ekofizjograficznych, formułowanych w postaci wniosków z analiz, prognoz i ocen, o których mowa w pkt 1-5, stosownie do przedmiotu i skali sporządzanego planu zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności obejmują:*
- a) *określenie przydatności poszczególnych terenów dla rozwoju funkcji użytkowych, a w szczególności: mieszkaniowej, przemysłowej, wypoczynkowo-rekreacyjnej, rolniczej, leśnej, uzdrowiskowej, komunikacyjnej, z uwzględnieniem infrastruktury niezbędnej do prawidłowego spełniania tych funkcji,*
 - b) *wskazanie terenów, których użytkowanie i zagospodarowanie, z uwagi na cechy zasobów środowiska i ich rolę w strukturze przyrodniczej obszaru, powinno być podporządkowane potrzebom zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej,*
 - c) *określenie ograniczeń wynikających z konieczności ochrony zasobów środowiska lub występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska oraz wskazanie obszarów, na których ograniczenia te występują.*

CHARAKTERYSTYKA I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO TERENU OBJĘTEGO ZMIANĄ

Istniejący stan zagospodarowania terenu

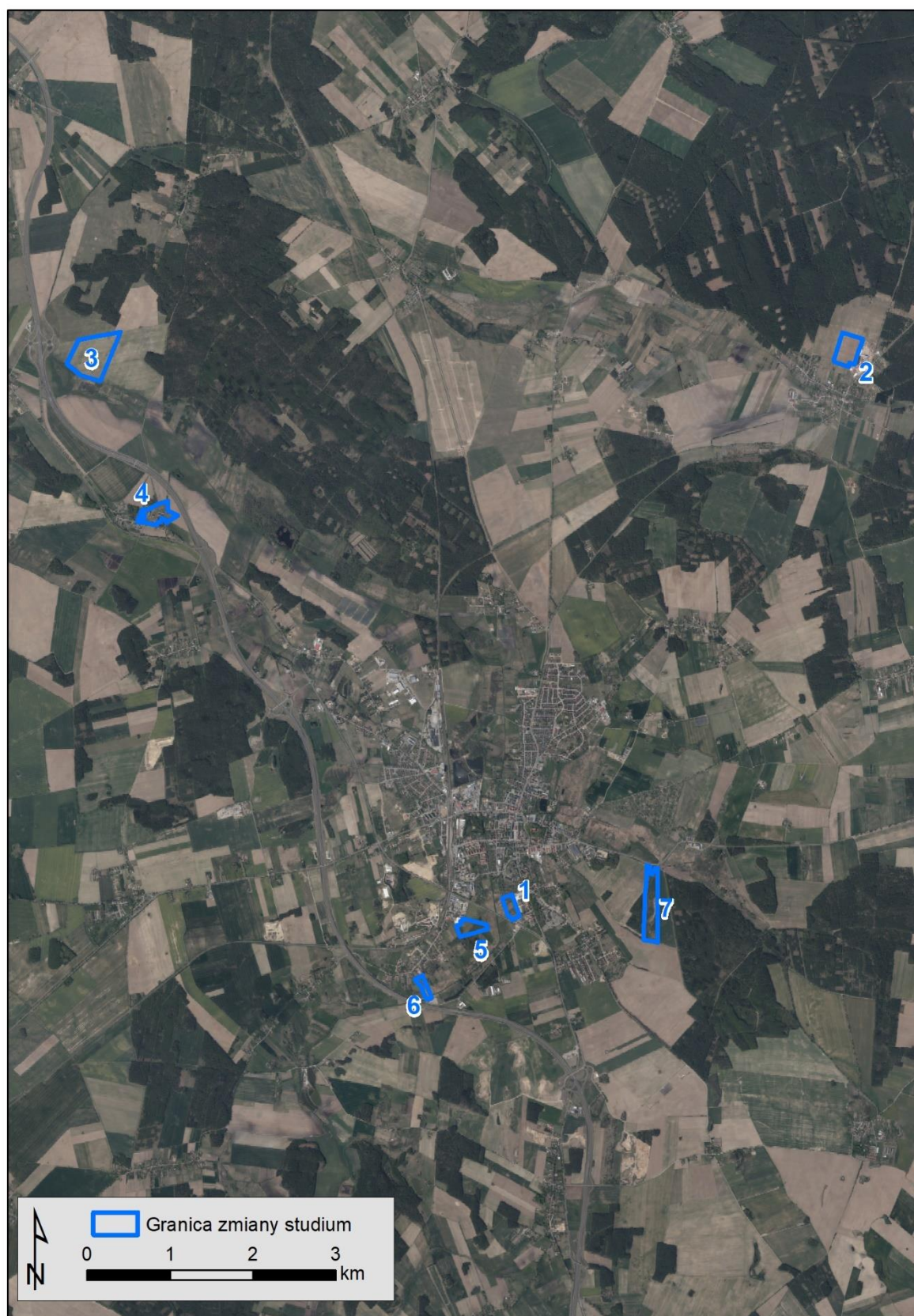
Obszar opracowania zmiany Studium obejmuje 7 terenów rozrzuconych po południowej części gminy Nidzica. Tereny położone są w obrębach: Nidzica 5 (miasto), Napiwoda, Załuski, Piątki, Waszulki.

Są to głównie tereny użytkowane rolniczo oraz otwarte tereny zielone. Teren położony w południowej części miasta Nidzica (teren nr 1) jest częściowo zabudowany ogródkami działkowymi. Sąsiedztwo terenu stanowią zakłady przemysłowe oraz tereny usługowe, a także dalsza część ogródków działkowych. Teren w obrębie Napiwoda (teren nr 2) sąsiaduje z istniejącym Tartakiem Napiwoda Sp. z o.o. oraz Ochotniczą Strażą Pożarną Napiwoda. Teren w obrębie Załuski (teren nr 4) jest w dużej części zabudowany zabudową zagrodową. Sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej. Teren w obrębie Waszulki (teren nr 7) stanowi obszar złoża kruszywa naturalnego „Waszulki III”. Zgodnie z aktualizacją wg dodatku nr 2 do dokumentacji geologicznej zmieniła się granica ww. złoża. Obecnie obejmuje ono jedynie część działki nr 294/6 obręb Waszulki. Z tego względu możliwe jest zagospodarowanie pozostałej części terenu. Wszystkie tereny położone są w bliskiej odległości od głównych ciągów komunikacyjnych gminy.

Rysunek 1 Granice obszaru objętego zmianą Studium na podkładzie mapy topograficznej

Rysunek 2 Granice obszaru objętego zmianą Studium na podkładzie ortofotomapy

Położenie fizycznogeograficzne i budowa geologiczna

Według podziału fizycznogeograficznego Kondrackiego obszar opracowania położony jest w granicach mezoregionów Wzniesienia Mławskie (318.63) oraz Równina Mazurska (842.87). Wzniesienia Mławskie stanowią część makroregionu Nizina Północnomazowiecka (318.6), który wchodzi w skład podprowincji Nizin Środkowopolskich (318). Natomiast Równina Mazurska stanowi część makroregionu Pojezierze Mazurskie (842.8), które wchodzi w skład podprowincji Pojezierza Wschodniobałtyckie.

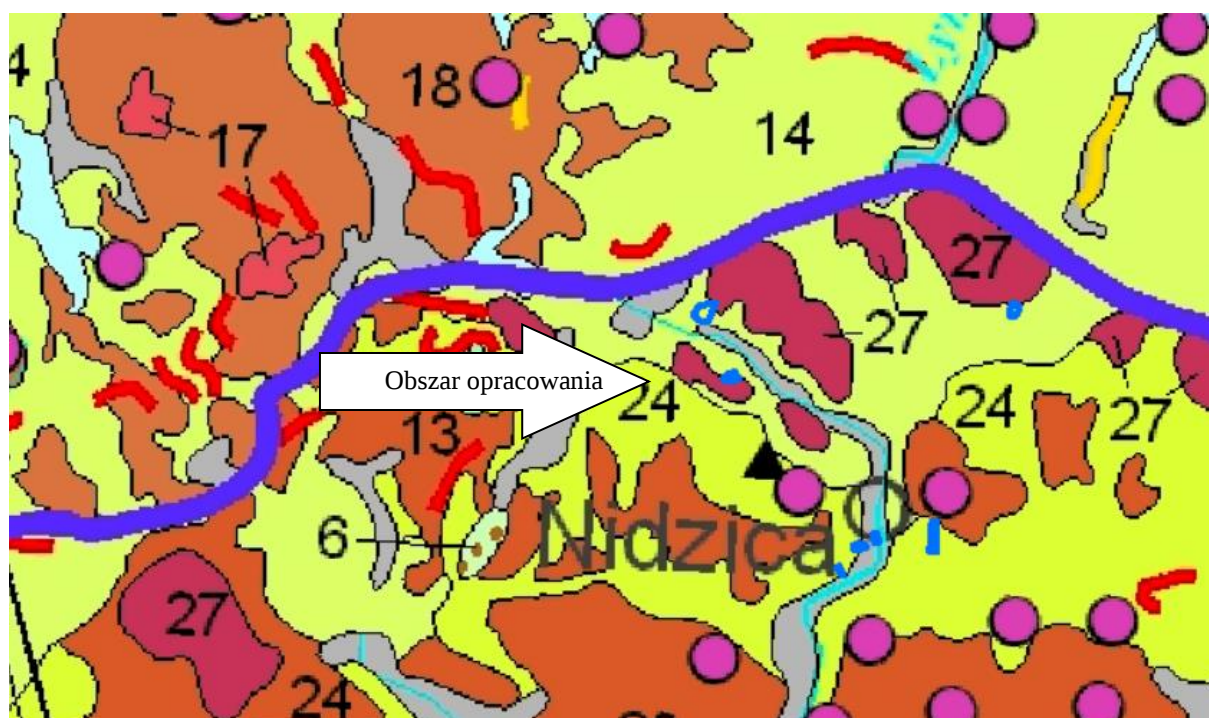
W granicach Równiny Mazurskiej przeważa równina sandrowa. Występują liczne zagłębienia powstałe w wyniku wytapiania brył martwego lodu. Część spośród nich jest wypełniona wodą tworząc jeziora wytopiskowe. Szlaki odpływu wód topniejącego lodowca są wykorzystywane przez rzeki, na przykład Omulew. Rzeźba terenu Wzniesień Mławskich jest pagórkowata, a jego mozaikowość jest umiarkowanie intensywna. Tereny wysoczynowe przecina szeroka dolina Wkry (Nidy).

W czwartorzędzie cały obszar gminy został objęty zlodowaceniami plejstocénskimi. W południowej części gminy występowały dwa zlodowacenia: południowopolskie i środkowopolskie. W północnej części gminy występowały trzy zlodowacenia, obok wymienionych wyżej także zlodowacenie bałtyckie.¹

Według mapy geologicznej Polski, na terenie opracowania występują przede wszystkim piaski i żwiry sandrowe oraz żwiry, piaski, głązy i gliny moren czołowych. Są to utwory, które powstały w plejstocenie w czwartorzędzie, powstałe w wyniku zlodowacenia Północnopolskiego.

¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica

Rysunek 3 Fragment mapy geologicznej Polski ze wskazaną orientacyjną lokalizacją terenu objętego projektem

Fauna i flora

Obszar opracowania stanowią głównie tereny niezabudowane, użytkowane rolniczo, cechujące się ubogim składem gatunkowym. Naturalna roślinność została zastąpiona roślinnością uprawną lub roślinnością trawiastą. W granicach opracowania nie występują obszary leśne oraz obszary podmokłe. Gdzieś występują pojedyncze drzewa, rzędy oraz skupiska drzew. Tereny otwarte mogą stanowić siedlisko niewielkich zwierząt polnych takich jak nornice czy krety. Ze względu na lokalizację terenów w okolicy miasta i istniejących zakładów przemysłowych, a także bliskość głównych ciągów komunikacyjnych, większe zwierzęta nie występują.

Klimat

Zgodnie z klimatyczną regionalizacją Polski, obszar opracowania znajduje się we centralnej części regionu zachodniomazurskiego. Klimat obszaru gminy Nidzica, podobnie jak klimat Polski, odznacza się dużą różnorodnością i zmiennością typów pogody. Związane jest to z przemieszczaniem się frontów atmosferycznych i częstą zmiennością mas powietrza. Występują tu następujące warunki klimatyczne:

- średnia temperatura powietrza w styczniu: -3°C ,
- średnia temperatura powietrza w lipcu: 18°C ,
- średnia roczna temperatura powietrza: 7°C ,
- średnie roczne sumy opadów: 550-600 mm,
- przeważający wiatr: północny.

Hałas

Za pomiar hałasu w gminie Nidzica odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie. Pomiary hałasu wykonuje się na podstawie kryteriów określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Głównym źródłem zagrożenia akustycznego w gminie Nidzica jest hałas komunikacyjny. Poziom hałas zależy od natężenia ruchu, stanu technicznego pojazdu oraz jakości nawierzchni drogowych. Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 7 oraz drogi wojewódzkie. Są to trasy o wysokim natężeniu ruchu, co przyczynia się do generowania hałasu w całej gminie.

Wody powierzchniowe i podziemne

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Na obszarze gminy Nidzica, zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym, występują w utworach czwartorzędowych oraz trzeciorzędowych i związane są z występowaniem zasobów wód podziemnych należących do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych GZWP nr 214 Działdowo oraz GZWP 215 Subniecka Warszawska. GZWP 214 występuje w utworach czwartorzędowych i reprezentuje typ zbiorników o charakterze ośrodka porowo-mieszanym (międzymorenowy i dolin kopalnych). GZWP 215 występuje w utworach trzeciorzędowych i ma porowy charakter ośrodka.

Wody powierzchniowe i podziemne

Jeziora występują głównie w północno-wschodniej części gminy. Południowo-zachodnia część obszaru gminy (dorzecze Wkry i fragment dorzecza rzeki Orzyc) położone są poza zlewnią jezior. Głównymi rzekami przepływającymi przez teren gminy Nidzica są rzeki Łyna i Nida. Większym ciekim jest również rzeka Koniuszyn, będąca dopływem jez. Omulew.²

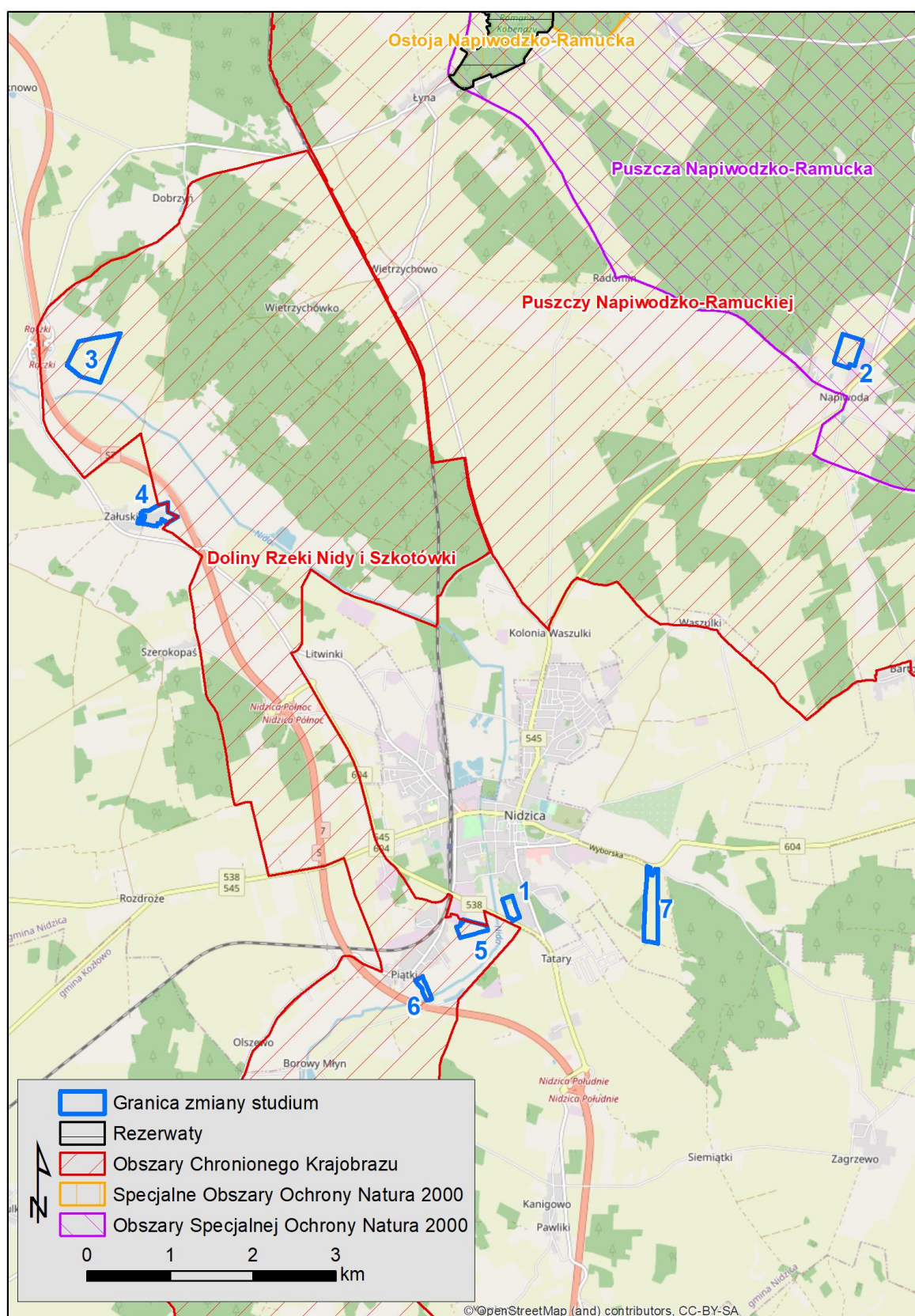
Teren objęty projektowanym planem położony jest w ekoregionie Równiny Wschodnie, regionie wodnym Środkowej Wisły. Obszar opracowania położony jest w granicach dwóch jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych: Wkra od Szkotówki (kod: RW20001626819) oraz Omulew do Szuci (kod: RW200016265415). Arkusze stanowiące charakterystykę wskazanych jednolitych części wód stanowią Załączniki 1 i 2 do prognozy. W zakresie jednolitych części wód podziemnych, obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach JCWPd 49 (kod: GW200049), którego charakterystykę zawiera arkusz stanowiący Załącznik nr 3 do prognozy. Ww. arkusze charakteryzują stan jednolitych części wód, ich status oraz obowiązujące dla nich cele środowiskowej, ryzyko ich nieosiągnięcia. Wskazują również powiązane obszary chronione zgodnie z wykazami zamieszczonymi w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica

Obszary objęte prawną ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Cztery z siedmiu terenów objętych opracowaniem położone są w granicach obszarowych form ochrony przyrody. Tereny nr 3, 5, 6 położone są w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Nidy i Szkotówki. Teren nr 2 położony jest w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej oraz Obszaru Specjalnej Ochrony Natura 2000 Puszcza Napiwodzko-Ramucka. Ponadto, w odległości 10 km od wszystkich terenów objętych zmianą znajdują się: 4 rezerваты, Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Ostoja Napiwodzko-Ramucka, Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno oraz Doliny Rzeki Orzyc. W badanej odległości znajduje się szereg pomników przyrody.

Rysunek 4 Lokalizacja powierzchniowych form ochrony przyrody

ANALIZA MOŻLIWOŚCI ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Ukształtowanie terenu jak i jego budowa geologiczna nie stanowią utrudnień dla jego zagospodarowania. Część terenów opracowania położona jest w granicach prawnych form ochrony przyrody, co skutkuje zakazami i ograniczeniami w zagospodarowaniu terenu.

SPISY

<i>Rysunek 1 Granice obszaru objętego zmianą Studium na podkładzie mapy topograficznej.....</i>	<i>5</i>
<i>Rysunek 2 Granice obszaru objętego zmianą Studium na podkładzie ortofotomapy.....</i>	<i>6</i>
<i>Rysunek 3 Fragment mapy geologicznej Polski ze wskazaną orientacyjną lokalizacją terenu objętego projektem.....</i>	<i>8</i>
<i>Rysunek 4 Lokalizacja powierzchniowych form ochrony przyrody.....</i>	<i>11</i>